יצתה זו שאין לה יד לגרש עצמה · תר"מ דהייטו דוקא באין לה אב ובפ' התקבל (ניעין דף סד: ופס) וכן בפ"ב דקידושין (דף מג:) גבי כל קטנה שאין יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להגרש פי' בקונגו' אפי' ע"י אביה ואין נראה לר"ת דהא ר' יוחי מפיק לה הכא מוגתן בידה מי שיש לה יד לגרש את עצמה יצתה זו שאין לה יד וכיון שיש לה אב הרי יש לה יד דאפי' נערה בין היא בין אביה מקבל גיטה ולרבי יהודה אביה ולא היא ור' שמעאל (נ)ה"פ שגברת אחר כל אחד ואוהגין בה מנהג הפקר ר' זירא ור' מנא תרוייהו אמרי שאין יכולה לשמור את גיטה רבי נחמיה בשם ר' יהודה אמר מלמה מילי איכא ביניייהו עבר וגירש מ"ד [א] מפני גרירה מותר כיון דליכא אלא איסור לדבון אלא אוהגו בה הפקר אם עבר וגירש ה"ז גט למ"ד לפי שאינה יכולה לשמור את גיטה אסור פי' מדאורייתא אין הגט גט ועוד איכא ביניייהו יש לה אב ופעמים שוטה ופעמים חלומה מ"ד מפני גרירה אסור שאין האב יכול לשומרה מן ההפקר וכן בעתים שהיא שוטה אין מזהרת מן ההפקר אבל למ"ד שאינה יכולה לשמור את גיטה יש לה אב יכול לשמור את גיטה וכן פעמים חלומה יש לה עתים יכולה לשמור את גיטה וה"מ למימר דאיכא ביניייהו יודעת לשמור את גיטה ולא את עצמה דלמ"ד מפני גרירה אסור כדאמר הכא ולמ"ד שאינה יודעת לשמור את גיטה זו יודעת לשמור גיטה אלא ניחא ליה למימר איכא ביניייהו אפי' באין יודעת לשמור את גיטה ולא עצמה ואמ"ג דהכא משמע דליכא מאן דפליג (ד) שלא יהגו בה מנהג הפקר ורבי יוחי הוא דהכא שאין יכולה לשמור גיטה מוגתן בידה ובירושלמי קאמר ר' יוחי משום גרירה ופליג אמתמא דאמר דאינה יכולה לשמור גיטה אין זה תימה כ"כ כי יש סוגיות ומימרות הפוכות מהש"ס שלנו וי"מ דגרירה דקאמר בירושלמי הייטו משלחה ומוזרת ויכולה לשמור גיטה הייטו שיש לה יד לשמור גיטה והייטו פלוגתא דאמוראי דהכא ולפ"ז מאן דמפיק מושלחה אפי' יש לה אב אינה מתגרשת דקאמר יש לה אב לומאן דאמר מפני גרירה אסור ומיהו אין גרשה פירוש זה דעבר וגירש אמאי מותר למ"ד מפני גרירה כיון דהוי דאוריתא ועוד עתים שוטה ועתים חלומה אמאי קאמר דלמ"ד מפני גרירה אסור כיון דקבלה גט כשהיא חלומה הרי באותה שעה משלחה ואינה מוזרת היא והוה כן ר"ת הלכה למעשה ובפ"ב דקידושין האריך בתוס' יותר והכא דפריך ואלא דאין יודעת לשמור לא גיטה ולא עצמה דבר תורה שוטה מתגרשת הא יש לה אב אלא שזהו בכלל שיטות דמשני ביודעת לשמור את גיטה ולא את עצמה: **אמר** אביי דיקא נמי דקתני גבי דידה כו' · ות"ת דהכא קאמר אביי גופיה עולמית לכדרבי יאחק ובפרק מי שאחזו (ניעין ד' עמ: ופס) קאמר אביי מתני' נמי דיקא דאחלוקין עליו חבריו על רשב"ג (ה) דאמר בפקח שנתחרש שיכול לדבר מתוך הכתב דאין יכול לגרש מדקתני עולמית ודמי ליה רב פפא דלמא עולמית לכדר' יאחק והכא קאמר ליה אביי גופיה ואמ"ר דעולמית קאי אמתחרש ואמתמה והתם דייק דחולקין עליו חבריו ממאי דקאמר עולמית אמתחרש ורב פפא סבר דלמא לא אתיא כלל אלא לכדר' יאחק: **אמר** רבא מעדותו של ר' יוחנן כו' · הוה מצי למימר מדברייו ושל משום דכל עדות הלכה היא: **כזהו** דתימא כי אמר לה כנסי שט"ח כו' · והקשה ר"י דהא היכא דאמר לה כנסי שטר זה לא שמעי' מדברי יוחנן בן גודגדא אלא מסברא דאם איתא דבטליה כו' ולא שמעי' מדבריו אלא דלא בעיגן דעבד כולן קאי עבר וגירש איכא ביניייהו דאין נ"מ נהגך ג' דברים אלא נדבכי דאמי"ה נים לה אב ועתים שוטה עתים חלומה לכ"ע מגורשת בדיעבד ופמ"ש ברא"ש כאן (ועמ"ש רבינו בתה"ע פי' קי"ש פ"ק י"ב):

אלא דעתא ולעולם אלא דעתא הוא אי דלמא פשיטא ליה דדעתיה קלישתא ולאו דעתא צילותא הוא והכא היינו טעמא כיון דעתים חלים ועתים שוטה למאי נפקא מינה להוציא אשתו בגט אי אמרת חדא דעתא הוא-בכדושין כך גירושין ואי אמרת עתים חלים ועתים שוטה קדושי מצי מקדש גרושי לא מצי מגרש מאי? תיקו: נשתמית וכו': א"ר יצחק *דבר תורה שוטה מתגרשת מידי דהוה אפקחת בעל כרחה ומה טעם אמרו אינה מגורשת? שלא ינהגו בה מנהג הפקר, היכי דמי אילימא דיודעת לשמור גיטה ויודעת לשמור עצמה מי נהגי בה מנהג הפקר אלא דאין יודעת לשמור לא גיטה ולא עצמה, דבר תורה שוטה מתגרשת, והא אמר דבי רבי ינאי °ונתן בידה" מי שיש לה יד לגרש עצמה יצתה זו שאין לה יד לגרש עצמה ותנא דבי רבי ישמעאל °ושלחה מביתו" מי שמשלחה ואינה חוזרת יצתה זו שמשלחה וחוזרת? °לא צריכא דיודעת לשמור גיטה ואינה יודעת לשמור עצמה: דבר תורה שוטה מתגרשת דהא יודעת לשמור גיטה ואמר רבנן לא ליפקא שלא ינהגו בה מנהג הפקר, אמר אביי דיקא נמי דקתני גבי דידה נשתמית לא יוציא וגבי דידה לא יוציא עולמית מאי שנא הכא דקתני "עולמית" ומאי שנא התם דלא קתני "עולמית" אלא שמע מינה הא דאוריתא הא דרבנן: א"ר יוחנן בן נורי וכו': איבעיא להו, רבי יוחנן בן נורי: איש פשיטא ליה ואשה קמיבעיא ליה או דלמא אשה פשיטא ליה ואיש קמיבעיא ליה? ת"ש מדקאמרו ליה אינו דומה האיש המגרש לאשה המתגרשת שהאשה יוצאת לרצונה ושלא לרצונה והאיש אינו מוציא אלא לרצונו ש"מ איש קמיבעיא ליה אדרבה מדקא"ל אף זו ביוצא בה ש"מ אשה קמיבעיא ליה! אלא ר' יוחנן בן נורי לדבריהם קאמר להו: לדידי כי היכי דאיש לא מצי מגרש אשה נמי לא מיגרשא אלא לדידכו מאי שנא אשה ומאי שנא איש? אמרו ליה "אינו דומה האיש המגרש לאשה המתגרשת": העיד רבי יוחנן וכו': *אמר רבא מעדותו *של רבי יוחנן בן גודגדא אמר לעדים ראו גט זה שאני נותן, ואמר לה "כנסי שטר חוב זה", הרי זו מגורשת-מי לא אמר רבי יוחנן בן גודגדא לא בעינן דעתה הכא נמי לא בעינן דעתה, פשיטא: מהו דתימא מדא"ל "כנסי שטר חוב זה" בטולי בטליה קמ"ל אי איתא דבטליה, לעדים הוה קאמר להו, ומדלא אמר לעדים לא בטליה ולא מידי, והאי דקאמר הבי מחמת ביסופא הוא דקאמר (ה) להו? רב יצחק בר ביסנא אירכסו ליה מפתחי דבי מדרשא ברשות הרבים (ו) (בשבתא) אתא לקמיה דרבי פרת *אמר ליה: זיל דבר

תורה אור

אם תשמו בגט · "חרש מעיקרו" לר' אלעזר אם יכול לגרש או לא דבשלמא לרבנן פשיטא לן דמוליא כדאמרינן במתני' (ניעין קיב:) כשם שכוסס ברמיזה כך מוליא ברמיזה אלא לר' אלעזר דמשוי ליה ספק מאי: **שמשלחה מביתו וחוזרת** · שכן מנהג השוטים שאין בושין: **ש"מ אין מיבעיא ליה** · ואשה פשיטא ליה דאי אשה מיבעיא ליה ואיש פשיטא ליה מיבעיא ליה דאי אמרת אשה פשיטא ליה אלא אמרת איש מיבעיא ליה דאי אמרת אשה פשיטא ליה אלא אמרת איש מיבעיא ליה: **אמר לעדים ראו גט זה שאני נותן לה** ואמר לה כנסי שטר חוב זה ומגורשת: **אמר לעדים** ראו גט זה שאני נותן לה ואמר לה כנסי שטר חוב זה: **אמר לה** כנסי שטר חוב זה